

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความมีน้ำใจนักกีฬาของนักศึกษาและนักกีฬาวัยรุ่นมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของความมีน้ำใจนักกีฬา
2. คุณลักษณะและหลักสำคัญของความมีน้ำใจนักกีฬา
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของความมีน้ำใจนักกีฬา

Barrow (1977) กล่าวว่า "น้ำใจนักกีฬา คือ ค่านิยมที่สำคัญประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเล่นกีฬาหรือการเล่นเกม"

Jean (1978) ได้ให้ความหมายของความมีน้ำใจนักกีฬาว่าเป็นลักษณะของการเล่นที่ซื่อตรงไม่คดโกงและยอมรับในผลที่เกิดขึ้นจากการแข่งขันไม่ว่าจะแพ้หรือชนะโดยไม่ท้วงติงหรือโวยวายแต่อย่างใด

McCarthy (1978) ได้ให้ความหมายของความมีน้ำใจนักกีฬาว่า เป็นลักษณะของการเล่นที่ซื่อตรง ไม่คดโกง และยอมรับในผลที่เกิดขึ้นจากการแข่งขันไม่ว่าจะแพ้หรือชนะโดยไม่ท้วงติงหรือโวยวายแต่อย่างใด

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2523, หน้า 20) ได้ให้นิยามว่าน้ำใจนักกีฬาเป็นน้ำใจที่ประกอบด้วยคุณธรรมที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งอย่างหนึ่งที่เป็นพื้นฐานที่จะช่วยให้บุคคลสามารถมีชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข เป็นน้ำใจที่ได้มาจากการเล่นกีฬา ไม่ว่าจะเป็นการเล่นด้วยความสนุกสนานหรือเล่นเพื่อการแข่งขันก็ตาม

ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ์ (2521, หน้า 35) กล่าวไว้สรุปได้ว่าน้ำใจนักกีฬา คือคุณธรรมข้อหนึ่งที่ดีควรส่งเสริมให้มีการปลูกฝังขึ้นในตัวบุคคล อันได้แก่ การรู้แพ้รู้ชนะและการให้อภัยรวมทั้งการต่อสู้และแข่งไปด้วยวิถีทางของกีฬาอย่างเต็มความสามารถ เคารพในกฎกติกาและยอมรับคำตัดสินโดยไม่มีข้อโต้แย้ง และมีได้มีอยู่ในวงจำกัดเฉพาะในการแข่งขันกีฬาเท่านั้น แต่ยังคงรวมถึงการนำเอาคุณธรรมข้อนี้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันในสังคมด้วย

กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ (2522, หน้า 67 – 71) ได้นิยามความหมายของน้ำใจนักกีฬาว่า น้ำใจนักกีฬาเป็นคุณธรรมประเภทหนึ่งซึ่งสร้างสรรค์ให้เป็นคนมีน้ำใจหนักแน่น ประกอบด้วยความเมตตากรุณา มีศีลธรรมอันดีงาม เคารพต่อกฎหมาย และกติกาต่าง ๆ รักความเป็นธรรม รู้จักเสียสละ ทำหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความซื่อสัตย์สุจริต กล่าวหาญ เคารพต่อสิทธิของผู้อื่น ให้ความร่วมมือ เป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี มีความจริงใจและยอมรับความจริง

จากความหมายของความมีน้ำใจนักกีฬาดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ความมีน้ำใจนักกีฬา หมายถึง คุณธรรมที่เกิดขึ้นจากการแข่งขัน ซึ่งเป็นน้ำใจที่ได้มาจากการเล่นกีฬา อันได้แก่ การรู้แพ้ รู้ชนะและการให้อภัย เคารพในกฎกติกา รวมทั้งยอมรับคำตัดสินโดยไม่มีข้อโต้แย้งและสามารถนำเอาคุณธรรมดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

คุณลักษณะและหลักสำคัญของความมีน้ำใจนักกีฬา

Bowen and Mitchell (1927) กล่าวไว้สรุปได้ว่า คุณลักษณะและหลักสำคัญของความมีน้ำใจนักกีฬาประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ คือความซื่อสัตย์และความยุติธรรมรวมถึงคุณลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพจิตทางสังคมด้วยเช่นลักษณะความไม่เห็นแก่ตัว ความมีน้ำใจ ในระหว่างการเล่น การเห็นคุณค่าหรือความสำคัญของฝ่ายตรงข้าม การระงับความรู้สึกในการแสดงออกไม่ว่าจะแพ้หรือชนะ ความมีน้ำใจที่นอกเหนือไปจากสภาพที่อยู่ในสนามและลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขัน แม้จะไม่ได้เขียนหรือกำหนดไว้ในกฎหรือกติกา

Pape and Means (1963) ให้ความหมายไว้ว่า "คุณลักษณะของน้ำใจนักกีฬาประกอบด้วยการเล่นด้วยความยุติธรรม การให้ความร่วมมือความจริงรักภักดีต่อหมู่คณะความซื่อสัตย์และความเมตตากรุณา"

Barrow (1977) ได้ให้ความหมายที่คล้ายคลึงกันว่า น้ำใจนักกีฬา ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ คือ การเล่นด้วยความยุติธรรม การไม่โอ้อวดหรือไม่ยกตนข่มท่านเมื่อได้รับชัยชนะ การยอมรับและควบคุมตัวเองได้เมื่อแพ้ และยังประกอบด้วยลักษณะย่อย ๆ อีกหลายประการ เช่น ความซื่อสัตย์ การเล่นอย่างสุภาพ การควบคุมตัวเอง เป็นต้น

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2523, หน้า 20 – 21) กล่าวว่า "น้ำใจนักกีฬาประกอบด้วยลักษณะต่อไปนี้ คือ เป็นน้ำใจที่เปี่ยมไปด้วยความรักความสามัคคี ยินดีปฏิบัติตามกฎและระเบียบข้อบังคับของการเล่น ไม่พยายามเอารอดเอาเปรียบกัน ให้อภัยซึ่งกันและกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน เล่นด้วยความสุภาพเรียบร้อย ไม่เย่อหยิ่งจองหองหรือโอ้อวด ควบคุมอารมณ์ของตนเอง

ให้เป็นผู้มีน้ำใจหนักแน่น อดกลั้นและยับยั้งชั่งใจ ให้เกียรติแก่ผู้ร่วมเล่นด้วยกันทั้งฝ่ายเดียวกันและฝ่ายตรงข้าม ให้เกียรติยอมรับคำตัดสินของผู้ตัดสิน ตลอดจนผลของการแข่งขันกีฬานั้น ๆ ด้วยความเต็มใจและบริสุทธิ์ใจอย่างแท้จริง ถ้าแพ้หรือชนะก็ไม่แสดงออกนอกหน้ามากเกินไป”

จรินทร์ ธาณีรัตน์ (2514, หน้า 23) กล่าวว่า “คุณลักษณะของผู้มีน้ำใจนักกีฬา คือ ลักษณะของการที่ผู้เล่นกีฬาหรือนักกีฬาเล่นกีฬาเพื่ออุดมการณ์ทางกีฬา เช่น เล่นกีฬาเพื่อสุขภาพและเล่นกีฬาเพื่อความสามัคคีอย่างแท้จริง ไม่หวังแต่ความแพ้ชนะเป็นสำคัญ ไม่เอาใจเอาเปรียบคู่ต่อสู้แบบผิดกติกา รู้จักเสียสละ รู้จักแพ้ รู้จักชนะ และรู้จักให้อภัยคู่แข่งชั้น ตลอดจนการแสดงออกซึ่งมารยาทที่สุภาพอ่อนน้อม

กอง วิสุทธารมณ (2523, หน้า 7) กล่าวว่า “น้ำใจนักกีฬาควรมีคุณธรรมเหล่านี้รวมอยู่ด้วยคือ การไม่เห็นแก่ตัว มีความยุติธรรม บังคับใจตนเองให้ประพฤติด้วยกาย วาจา ใจ”

ภูมิ หุราพันธ์ (2526, หน้า 46) กล่าวว่า “นักกีฬาที่มีน้ำใจนักกีฬา คือ ผู้ที่เล่นกีฬาอย่างซื่อตรง ยอมเสียแม้จะเห็นว่าแพ้หรือสู้ไม่ได้ มีใจกว้าง คือไม่เป็นคนใจแคบหรือใจดำ รู้แพ้รู้ชนะ”

Duncan and Johnson (1954) นักพลศึกษาได้กล่าวถึงคุณลักษณะและหลักที่สำคัญของความมีน้ำใจนักกีฬาไว้ดังนี้ คือ เขียร์ผู้เล่นที่มีมารยาทดีทั้งสองฝ่าย ยอมรับการตัดสินของกรรมการ ยอมรับกติกาการเล่นและพยายามให้ผู้อื่นปฏิบัติเช่นนั้นด้วย ระวังอยู่เสมอว่าการเล่นกีฬาเพื่อสร้างอุปนิสัยที่ดีย่อมมีความสำคัญมากกว่าการมุ่งหวังเพื่อชัยชนะ

Purdy (1973) ซึ่งกล่าวว่า หลักสำคัญของความมีน้ำใจนักกีฬา แสดงออกได้ดังนี้ คือ การแสดงการยอมรับคู่แข่งชั้นตลอดเวลา ยอมรับเจ้าหน้าที่และผู้ตัดสินมีความรู้และเข้าใจ กฎกติกาการแข่งขันอย่างดี ควบคุมตัวเองได้ตลอดเวลา ยอมรับทักษะการเล่นกีฬาของเพื่อนร่วมทีม

สมาคมผู้บำเพ็ญ ความมีน้ำใจนักกีฬาแห่งสหรัฐอเมริกา (Sportsmanship Brotherhood of U.S.A.) (อ้างในภูมิ หุราพันธ์, 2526) ได้กล่าวสรุปว่า หลักสำคัญของความมีน้ำใจนักกีฬามีดังนี้

1. รักษากฎกติกา
2. รักษาสัตย์ที่มีกับเพื่อน
3. รักษาอารมณ์
4. รักษาพละนาถาย
5. รักษาใจให้หนักแน่นคราวแพ้
6. รักษาความภาคภูมิใจไว้ในใจคราวชนะ

7. รักษาจิตให้ผ่องใส ใจสะอาด และไม่ขาดสุขภาพทางกาย

8. เล่นตามกฎกติกา

นอกจากนี้บารอง เดอ ฌูแบร์แตง ผู้ก่อตั้งกีฬาโอลิมปิกสมัยใหม่ได้บัญญัติความมีน้ำใจนักกีฬาไว้ทั้งนักกีฬาและผู้ดูกีฬา ดังนี้ ในฐานะผู้แข่งขันจะต้องซิงซ์ในกีฬาด้วยใจรัก เล่นกีฬาโดยไม่เห็นแก่ตัว เชื่อฟังคำแนะนำของผู้รู้ ยอมรับคำตัดสินอย่างหน้าชื่นตาบาน ชนะโดยไม่ลำพองและไม่หมองใจเมื่อแพ้ ประพฤติตนเยี่ยงนักกีฬาและมีคุณธรรมทั้งนอกสนามและในทุกวิถีทางแห่งชีวิตของท่าน ในฐานะที่เป็นผู้ดูจะต้องปรบมือแก่ผู้ชนะพร้อมกับปลอบใจผู้แพ้ เคารพการตัดสินแม้จะไม่เห็นด้วยก็ตาม การแพ้หรือชนะเป็นบทเรียนที่มีคุณค่า ไม่แสดงตนจนออกนอกหน้าแม้ทีมของท่านกำลังแข่งขัน และวางตนอย่างคนมีเกียรติและมีน้ำใจเป็นนักกีฬาอย่างเสมอต้นเสมอปลายทั้งในและนอกสนามกีฬา

กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ (2522, หน้า 67 – 71) ได้กำหนดลักษณะของนักกีฬาและผู้ดูกีฬา ตลอดจนคุณลักษณะของบุคคลทั่วไปที่แสดงออกซึ่งการมีน้ำใจนักกีฬาไว้ดังนี้ คือ

ลักษณะของนักกีฬาที่มีน้ำใจนักกีฬา แสดงออกในลักษณะของการมีความโอบอ้อมอารี ไม่เอาการแพ้ชนะมาเป็นอารมณ์มากจนทำให้ตนเองแสดงท่าที่ไม่เหมาะสมออกมา ในลักษณะก้าวร้าวหรือการพาล เมื่อแพ้ก็แพ้อย่างสมศักดิ์ศรี แสดงความยินดีและเห็นใจซึ่งกันและกัน มีความสำนึกในหน้าที่ เช่น การฝึกซ้อม การเข้าแข่งขันการเป็นผู้ยอมรับในฝีมือของผู้ร่วมทีมในกรณีที่มีการแข่งขันเป็นทีม ยอมรับสภาพของความเป็นจริงที่ผู้อื่นมีความสามารถแทนตน ต้องเข้าใจในกฎกติกาอย่างแท้จริง และเคารพในคำตัดสินของกรรมการ เป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ไม่เป็นผู้มีอคติ เป็นผู้เสียสละ เปิดโอกาสให้นักกีฬาตัวสำรองเล่นบ้างเพื่อสร้างประสบการณ์ให้แก่เขา ให้เกียรติผู้อื่นมีขันติโลภรัจะ คือ มีความอดกลั้นและสงบเสงี่ยม

ลักษณะของผู้ดูที่มีน้ำใจนักกีฬา แสดงออกโดยการฟังปรบมือแสดงความยินดีต้อนรับผู้แข่งขันทุกฝ่าย ไม่เหยียดหยันผู้แข่งขัน ไม่บ่งควรรบกวนผู้แข่งขันหรือเจ้าหน้าที่และไม่ทำให้เกิดการแตกความสามัคคีระหว่างผู้แข่งขันด้วยกันหรือกับผู้ดู ฟังยอมรับคำตัดสินของเจ้าหน้าที่อย่างเด็ดขาด เคารพกฎข้อบังคับและกติกาทั้งปวง ไม่บ่งควรเปล่งวาจาสนับสนุนผู้เล่นไปในทางที่ผิด เป็นผู้รู้แพ้รู้ชนะ เป็นผู้ที่เคารพและเชื่อฟังคำตัดสินของคณะกรรมการ ให้กำลังใจผู้เล่นทั้งสองฝ่าย แสดงความยินดีต่อผู้ชนะและแสดงความเห็นใจต่อผู้แพ้เมื่อจบการแข่งขัน

ลักษณะของบุคคลทั่วไปที่แสดงออกซึ่งการมีน้ำใจนักกีฬา แสดงออกโดยการเป็นผู้ที่มีความเสียสละไม่เห็นแก่ตัวทำงานเพื่อส่วนรวม มีความเห็นใจซึ่งกันและกันในการทำงานใด ๆ เป็นผู้ที่มีใจกว้างยอมรับในความจริง เป็นผู้ไม่มีอคติ ควรมีความยุติธรรมเสมอ

มงคล พรหมสาขา ณ สกลนคร (2493, อ้างใน อภรณ์ ราชูพิมล, 2524, หน้า 16 – 17) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของบุคคลที่มีน้ำใจนักกีฬา ในลักษณะของการเล่นกีฬาในขณะที่อยู่ในโรงเรียนและในชีวิตประจำวัน ดังนี้

1. ความเป็นผู้มีใจอารีย์ เผื่อแผ่

ในการเล่นกีฬา ต้องไม่เยาะเย้ยเมื่ออีกฝ่ายหนึ่งทำผิด เมื่อถูกลงโทษนับถือผู้แข่งขันเสมอแถมมิใช่ศัตรู

ในโรงเรียน เคารพนับถือครู อาจารย์ รักเพื่อน

ในชีวิต เคารพผู้มีอาวุโส ปฏิบัติต่อคนอื่นอย่างที่ควร

2. เป็นผู้สุภาพอ่อนโยน

ในการเล่นกีฬา เล่นเพื่อหุ่คณะ มิใช่เอาดีเด่นแต่ตัว มีความเสียสละเพื่อหุ่คณะและถ้าชนะก็เป็นผู้ชนะที่สงบเสงี่ยม

ในโรงเรียน ไม่เย่อหยิ่งในความสำเเร็จ ไม่คิดว่าตนเองมีสมรรถภาพเหนือเพื่อนร่วมชั้น

ในชีวิต ไม่เป็นผู้คุยโวหรือโอ้อวดในความสำเเร็จ

3. เป็นผู้มีใจคอกว้างขวาง

ในการเล่นกีฬา ปรบมือให้เมื่อผู้แข่งขันเล่นได้ดี ให้ความกระจ่างเมื่ออีกฝ่ายหนึ่งสงสัย

ในโรงเรียน นิยมชมชอบเมื่อผู้อื่นทำความดี ไม่เกลียดนักเรียนต่างโรงเรียน

ในชีวิต ไม่ทับถมผู้ที่ผิดพลาดแต่กลับให้กำลังใจ กล่าวที่จะแสดงความคิดเห็นพูดจาตรงไปตรงมา

4. เป็นผู้มีความกล้าหาญ

ในการเล่น เล่นอย่างเต็มความสามารถ ถึงแม้จะพ่ายแพ้ก็สู้เต็มที่ยอมรับคำตักเตือนของผู้อื่น และหากเป็นผู้พ่ายแพ้ก็เป็นผู้พ่ายแพ้ที่มีใจหนักแน่น

ในโรงเรียน เป็นผู้มี ความขยันหมั่นเพียรในการเล่าเรียน แม้จะเรียนอ่อนก็จะซักถามความรู้จากครู อาจารย์ เป็นผู้ซื่อสัตย์ ประพฤติตรงไปตรงมา

ในชีวิต เป็นผู้ที่มีความอดทนในการทำงาน ถึงแม้จะหนักก็ไม่ย่อท้อพยายามทำให้เสร็จหากกิจกรรมที่ทำไปพลาดพลั้งก็ไม่เสียใจกลับยิ้มรับ และพยายามทำใหม่จนสำเร็จ

5. เป็นผู้มีความซื่อซื่อซื่อ

ในการเล่น เป็นผู้ปฏิบัติตามกฎกติกาอย่างเคร่งครัด

ในโรงเรียน เป็นผู้ไม่ฝ่าฝืนกฎข้อบังคับตลอดจนระเบียบต่าง ๆ ของโรงเรียน

ในชีวิต เป็นผู้ปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมือง เป็นผู้มีศีลธรรมดีงาม ทำตนให้เหมาะสมกับสังคม

6. เป็นผู้รักษาความยุติธรรม

ในการเล่น ทำการแข่งขันอย่างสะอาดหมดจด ทำการแข่งขันกับคู่แข่งอย่างเต็มที่แต่หนักอย่างฉันทมิตร ไม่ทับถมคู่แข่ง หากคู่แข่งเกิดบาดเจ็บก็ให้ความช่วยเหลือ

ในโรงเรียน เป็นผู้ไม่ปล่อยให้เวลาให้เลื่อนไปโดยเปล่าประโยชน์ ไม่ก่อให้เกิดเรื่องเดือดร้อนให้เสียเวลาของโรงเรียน ไม่คัดลอกการบ้านจากเพื่อนในการสอบต้องไม่ขอความช่วยเหลือจากเพื่อนต้องทำการสอบด้วยความบริสุทธิ์

ในชีวิต เป็นผู้ฟังความเห็นทั้งสองฝ่าย ไม่ใช้วิธีเอาเปรียบด้วยหลักการใด ๆ ไม่เอาชนะด้วยกำลังเงิน หรือติดสินบนเจ้าหน้าที่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ชนินทร์ชัย อินทிரากรณ์ (2523) ได้ทำการศึกษาลักษณะที่เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของน้ำใจนักกีฬา โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 125 คน พบว่าลักษณะน้ำใจนักกีฬาที่สำคัญประกอบด้วย การรู้แพ้ การรู้ชนะ การรู้ภัย นอกจากนี้ยังรวมถึงลักษณะดังนี้ คือ พยายามศึกษาและปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ และกติกาของการเล่นและข้อตกลงต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด เคารพและเชื่อฟังคำตัดสิน และคณะกรรมการในการตัดสินรวมทั้งผู้ฝึกสอนตลอดเวลา ยอมรับนับถือสิทธิและหน้าที่ของเพื่อนร่วมเล่นด้วยกันตลอดจนความสามารถของเพื่อนร่วมทีม มีระเบียบวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ยอมรับในข้อบกพร่องของตนเอง และพยายามแก้ไขให้ดีขึ้น มีน้ำใจหนักแน่น มีความอดกลั้น ไม่แสดงอาการโมโหโทโสหรือโกรธแค้นต่อเพื่อนร่วมเล่นและบุคคลอื่น มีความสามัคคีแสดงความเป็นมิตร และให้เกียรติต่อเพื่อนร่วมเล่นด้วยกัน ไม่เห็นแก่ตัว ใจคอกว้างขวาง เสียสละเพื่อส่วนรวม มีความสุภาพเรียบร้อยไม่แสดงอาการเย่อหยิ่งและโอ้อวดต่อผู้อื่น ่าเจริงสนุกสนานเป็นกันเอง มีความกล้าในสิ่งที่ควร มีความจงรักภักดี รู้จักคุณค่าและคุณประโยชน์ของเพื่อนร่วมหมู่คณะ ไม่แบ่งชั้นวรรณะ เชื้อชาติและศาสนา มีความเลื่อมใสในอุดมคติของการกีฬา โดยไม่หวังผลอื่นใดนอกจากผลและประโยชน์จากการเล่นกีฬาอย่างแท้จริง ไม่ถือผลแพ้ชนะเป็นสำคัญ โดยยอมรับสภาพ และผลการเล่นด้วยความเต็มใจและบริสุทธิ์ใจ เล่นด้วยชั้นเชิงและยุทธวิธีของการเล่นกีฬานั้น ๆ อย่างเต็มความสามารถ และในขณะที่เดียวกันก็รู้จักประมาณตนในความสามารถนั้น ๆ ไม่ยั่วยุกอกวนหรือกลั่นแกล้งเพื่อนร่วมเล่นด้วยกัน

ชัชชัย โกมารทัต และคณะ (2524) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของครูอาจารย์พลศึกษาที่มีต่อการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาให้นักเรียน ผลปรากฏว่า ครูอาจารย์พลศึกษาเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ว่า พลศึกษาช่วยปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาให้นักเรียนได้ การปลูกฝังสามารถทำได้จนถึงระดับอุดมศึกษา และทำได้กับนักเรียนทุกเพศทุกวัย คนที่จะให้การปลูกฝังควรมีความมีน้ำใจนักกีฬาด้วย และมีความเห็นด้วยที่ว่า กีฬาประเภททีมเป็นกีฬาที่ปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาได้ดีที่สุด

อาภรณ์ ราฐุพิมล (2524) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่สำคัญของน้ำใจนักกีฬาของนิสิตนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร จำนวน 240 คน ผลปรากฏว่าของนิสิตนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่สำคัญของน้ำใจนักกีฬาได้อย่างถูกต้อง นิสิตนักศึกษาชายและหญิงและชั้นปีที่ 3 - 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่สำคัญของน้ำใจนักกีฬาไม่แตกต่างกัน

ฉัตรชัย เฉลิมอิสระชัย (2525) ได้สร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับความมีน้ำใจนักกีฬา โดยดัดแปลงมาจากการสร้างมาตรวัดเจตคติเกี่ยวกับความมีน้ำใจนักกีฬาของจอห์นสัน (Johnson) และลักษณะที่สำคัญของน้ำใจนักกีฬาของ ชนิทรชัย อินทิวรรณ โดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 และสร้างเกณฑ์ปกติจากนักเรียน 500 คน จากเกณฑ์ปกติสรุปได้ว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย

ประยุทธ สาริมาน (2526) ได้ศึกษาถึงวิธีการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬา ของครูพลศึกษาในโรงเรียนขณะมีการเรียนการสอนในชั้นเรียนวิชาพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งไปให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูพลศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 284 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ในการสอนเรื่องน้ำใจนักกีฬาที่เกี่ยวกับการเป็นผู้เล่นที่ดี ครูพลศึกษาได้เน้นในเรื่องของการเคารพเชื่อฟังคำตัดสิน และกรรมการในการตัดสินโดยตลอด รองลงมาคือ การปฏิบัติตามกติการะเบียบข้อบังคับ

2. ในการสอนเรื่องน้ำใจนักกีฬาที่เกี่ยวกับการเป็นผู้ดูที่ดี ครูพลศึกษาเน้นในเรื่องการให้เกียรติผู้ตัดสิน กรรมการและผู้เล่นทั้งสองฝ่าย รองลงมาคือ การแสดงความเคารพและยอมรับคำตัดสินของผู้ตัดสิน และกรรมการตลอดเวลาการแข่งขัน เช่น ไม่ยั่วยุ ด่าทอ ยั่วยุ ให้ผู้ตัดสินและกรรมการ

3. ในการสอนเรื่องน้ำใจนักกีฬาที่เกี่ยวกับคุณลักษณะน้ำใจนักกีฬาด้านอื่น ๆ ครูพลศึกษาเน้นในเรื่องการให้นักเรียนรู้จักการให้อภัยในความผิดพลาดของเพื่อนร่วมทีมมากที่สุด รองลงมา คือ การให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อภาระกระทำของตน

4. ในด้านวิธีการสอน ครูพลศึกษาใช้วิธีการสอนแบบบรรยายสอดแทรกในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่เล่นกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการสอนแบบบรรยายหรืออภิปรายโดยครูพลศึกษาเอง นอกจากนี้ พบว่าครูพลศึกษาได้สอนในเรื่องความมีน้ำใจนักกีฬาทุกครั้งในชั่วโมงพลศึกษา แต่ไม่ค่อยจริงจังกับการสอนเท่าที่ควร เนื่องจากไม่มีเอกสารไม่มีหนังสือที่จะให้ค้นคว้าในการเตรียมการสอน และมีเวลาในการสอนวิชาพลศึกษาแต่ละคาบน้อยเกินไป ทำให้ไม่สามารถบรรจุเนื้อหาเรื่องนี้เข้าไปในการสอนได้มากเท่าที่ควร

5. การปรับปรุงวิธีการสอนเรื่องน้ำใจนักกีฬาของครูพลศึกษา ครูพลศึกษาเห็นว่าควรปรับปรุงในสิ่งต่อไปนี้ตามลำดับ คือ การมีน้ำใจนักกีฬาของครูพลศึกษาโดยการทำตนให้เป็นตัวอย่างครูพลศึกษาควรมีความรู้เรื่องน้ำใจนักกีฬาดีขึ้นเห็นความสำคัญของน้ำใจนักกีฬาของครูพลศึกษา

ไซดิรัตน์ บุญรัตน์ (2534) ได้ศึกษาเปรียบเทียบและสร้างเกณฑ์ปกติบุคลิกภาพความมีน้ำใจนักกีฬาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 วิชาเอกพลศึกษาของวิทยาลัยครู จำนวน 363 คน โดยแยกเป็นนักศึกษาชาย จำนวน 262 คน และนักศึกษาหญิง จำนวน 101 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความมีน้ำใจนักกีฬาของกนกวลี เอ่งฉ้วน ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามที่วัดบุคลิกภาพที่สำคัญของความมีน้ำใจนักกีฬา 17 ด้าน จำนวน 42 ข้อ แบบทดสอบเป็นแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 วิชาเอกพลศึกษาในวิทยาลัยครู มีบุคลิกภาพความมีน้ำใจนักกีฬาอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูงมาก
2. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 วิชาเอกพลศึกษาในวิทยาลัยครู มีบุคลิกภาพความมีน้ำใจนักกีฬา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบมีค่าอยู่ระหว่าง $T_{20} - T_{78}$

เกษม สุขสมบุญ (2540) ได้ศึกษานบุคลิกภาพของนักกีฬาที่เข้าร่วมแข่งขันกีฬาสถาบันราชภัฏ ครั้งที่ 19 จำนวน 829 ทั้ง 15 ด้าน โดยจำแนกตามเพศ ชั้นปี และประเภทกีฬาที่เข้าแข่งขัน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบทดสอบบุคลิกภาพที่ได้ทำการดัดแปลงมาจากแบบทดสอบบุคลิกภาพ อีพีพีเอส (EPPS) ผลการวิจัยพบว่านักกีฬาชายและนักกีฬาหญิงมีบุคลิกภาพด้านช่วยเหลือผู้อื่นมากที่สุด ร้อยละ 15.91 และร้อยละ 15.32

คำนวน สงวนพันธุ์ (2541) ได้ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพ 15 ด้าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2541 โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 360 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพอีพีพีเอส (EPPS) ผลการวิจัยพบว่านักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีบุคลิกภาพด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 บุคลิกภาพด้านที่ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับ .05 นักเรียนที่เป็นนักกีฬามีบุคลิกภาพด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

Rosemary (1979) ได้ทำการสร้างแบบทดสอบวัดเจตคติเกี่ยวกับความมีน้ำใจนักกีฬา แล้วทำการศึกษากับนักเรียนเกรด 10 – 12 จำนวน 667 คน โดยรวบรวมข้อความ เกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการแข่งขันกีฬา 5 ประเภท คือ เบสบอล บาสเกตบอล ฟุตบอล กอล์ฟ และเทนนิส หลังจากนั้นได้นำไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีแบ่งครึ่ง ข้อคู่ – ข้อคี่ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 และหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) พบว่า โครงสร้างของเจตคติเกี่ยวกับความมีน้ำใจนักกีฬามี 12 องค์ประกอบ แต่มีองค์ประกอบที่เด่นชัดอยู่ 3 องค์ประกอบ คือองค์ประกอบที่เป็นองค์ประกอบเดี่ยว ได้แก่ ความซื่อสัตย์ และการเล่นด้วยความยุติธรรม องค์ประกอบที่ 3 เป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน คือ ความสุภาพอ่อนน้อมและความสามารถควบคุมตนเอง

Smith (1978) ได้ทำการศึกษาความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียน ชายและหญิงเกรด 7 – 12 โดยใช้แบบทดสอบฉบับ A ของฮาสคินส์ (Haskins Action – Choice Test) ได้ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วย นักกีฬาชายจำนวน 120 คน ไม่ใช่ นักกีฬาชายจำนวน 120 คน นักกีฬาหญิงจำนวน 120 คน และไม่ใช่ นักกีฬาหญิงจำนวน 120 คน จากโรงเรียนของรัฐบาลในโอไฮโอเรีย พาริช หลุยเซียน่า ผลปรากฏว่าทั้งนักกีฬาหญิงและไม่ใช่ นักกีฬาหญิง มีน้ำใจนักกีฬาสูงกว่าชาย นักกีฬาและไม่ใช่ นักกีฬามีน้ำใจนักกีฬาไม่แตกต่างกัน ประสบการณ์ในการแข่งขันไม่มีผลต่อการพัฒนาความมีน้ำใจนักกีฬา

Massengale, (1969, อ้างใน ฉัตรชัย เฉลิมอิสรระชัย, 2525, หน้า 18 – 19) ได้ทำการทดลองเพื่อชี้ให้เห็นระดับความแตกต่างของน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีการปลูกฝังน้ำใจนักกีฬาอย่างเป็นทางการ และมีระเบียบกับการปลูกฝังอย่างไม่เป็นทางการและไม่มีการระเบียบ โดยใช้ครูพลศึกษา 2 คน เป็นผู้ให้การปลูกฝังนักเรียนเกรด 7 และ 9 ในแต่ละชั้นจะได้รับการสอนโดยครูคนเดียวกัน แต่ละชั้นจะมีกลุ่มควบคุมชั้นละ 1 กลุ่ม กลุ่มทดลองจะได้รับการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาก่อนการเรียนกิจกรรมพลศึกษาทุกครั้งในตอนต้นชั่วโมงครั้งละ 10 นาที เป็นเวลา 6 วันติดต่อกัน ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการปลูกฝังในเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพส่วนบุคคล หลังจากครบ 6 สัปดาห์แล้วนำเด็กมาทดสอบกับแบบทดสอบเอสพีอาร์ (SPR Sportsmanship Preference Record) ของ Mc Afee และประเมินค่าเพื่อนในกลุ่มจากแบบประเมินค่าที่ผู้ทดลองสร้างขึ้น ผลปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม -